

Interactief jongerentheater

Bekijk 't, een organisatie voor cultuureducatie, start vanaf oktober met ROOS_09: een landelijke interactieve theatertournee, gericht op vmbo-scholieren. Vives sprak met een van de directeurs, Luc van Leeuwen, over dit theater maken op 'de nieuwe manier': met een speciaal voor jongeren geschreven programma, participatie van het publiek en het inzetten van sociale media.

Jongeren en theater, dat klinkt als een lastige combinatie. Luc beaamt: "De meesten kennen de kunstvorm nauwelijks, in ieder geval die groepen waar wij mee te maken hebben: vmbo'ers. Er bestaat een behoorlijke kloof met het gangbare kunstaanbod. De laatste jaren zijn we gaan experimenteren, en laten we de scholieren voor een deel de inhoud van een voorstelling maken. Het is een fijne ervaring, op deze manier kun je ze over een drempel krijgen. Ze gaan ook echt het theater in: de voorstelling speelt niet op school. Het is belangrijk om ze dingen te laten ontdekken over hun eigen creatieve capaciteiten."

ROOS_09

De voorstelling ROOS_09 gaat over een meisje dat ziek is en niet meer beter wordt. Ze zit alleen thuis en communiceert met haar vrienden via haar webcam. Ze stuurt filmpjes over zichzelf rond waarin ze haar ziekte verzwijgt en in een fantasiewereld leeft. De voorstelling is multimediaal: overal waar ROOS_09 speelt, nemen jongeren vooraf deel aan spel- en videoworkshops. Deze scholieren zijn de vrienden met wie Roos via haar webcam communiceert. De filmpjes die voortkomen uit de workshops, krijgen een plek in de voorstelling.

"We wilden een manier van betrokkenheid creëren. En dat is gelukt."

Luc legt de achterliggende gedachte uit. "We wilden een theatervoorstelling waar scholieren zelf in konden meedoen. Dan moet je een traject bedenken, dat daaraan vooraf gaat. In eerste instantie was de gedachte dat Roos een meisje is dat ziek thuis zit en alleen met de buitenwereld communiceert via de webcam, een aanleiding: een soort alibi om een situatie te creëren waarin je tegenspelers op video een logische plek kunt geven. Gaandeweg groeide dat 'ziek' verhaal van aanleiding naar thema. Het is natuurlijk niet het meest voor de hand liggende thema, voor een vijftienjarige vmbo-puber. Die is niet iedere dag bezig met de dood. Maar toch: iedereen heeft er wel eens mee te maken gehad. Het blijkt dat je ook zo'n moeilijk onderwerp niet uit de weg hoeft te gaan. Sterker nog: het kan zelfs met humor gepaard te gaan. Wat we wilden, was een manier van betrokkenheid creëren. En dat is gelukt."

Pilot

In Amsterdam is vorig schooljaar een pilot gehouden. Luc: "We wilden, voordat we het project landelijk gingen uitzetten, eerst kijken of dat wat we aan de tekentafel hadden bedacht, wel echt zou werken. Een week lang hebben we in het theater voorstellingen gehad, met daaraan voorafgaand dus een heel georganiseerd traject, met spelworkshops: workshops waarin de scholieren daadwerkelijk voor de camera komen. Ook zijn er videoworkshops geweest, om degenen die echt niet voor de camera wilden, de gelegenheid te geven zelf filmpjes te maken. Het is belangrijk om leerlingen een keuze te geven, op welke manier ze iets toevoegen aan de voorstelling."

Dat het maken van een pilot nuttig was, bewees zich tijdens de voorstellingen, vertelt Luc: "Je kunt natuurlijk op je vingers uittellen, dat zodra de leerlingen zichzelf in beeld zien, je dan een kabaal van jewelste krijgt. Ze herkennen elkaar, er is opwinding. Op het moment dat de scène een verhalende rol in de voorstelling heeft, moet je oppassen dat het niet helemaal wegvalt - omdat er doorheen wordt geschreeuwd. Dat was even experimenteren, om dat goed te krijgen."

Sociale media

Aan de website zijn ook sociale media verbonden, zoals Hyves, Facebook and YouTube. Bedoeling is dat er rondom de voorstellingen een groeiende online community ontstaat. "Dat is nog even afwachten, hoe dat gaat lopen", aldus Luc. Op de website, www.roos09.nl, kunnen leerlingen zichzelf terugzien [pas later zien ze in de voorstellingen welke filmpjes er worden gebruikt] - degenen die filmpjes hebben gemaakt, kunnen hun eigen werk terugzien. En er is meer. Luc: "We maken ook foto's tijdens de workshops, dat vinden scholieren vaak interessant om terug te zien. Wat we eigenlijk willen, is proberen om scholieren zoveel mogelijk te stimuleren, zodat ze zelf een filmpje gaan maken. Ook jongeren buiten deze scholieren om trouwens, benaderen we via deze site rechtstreeks. Op die manier proberen we het wat breder uit te zetten. Er komt een aparte opdracht op, waarbij je met de webcam zelf een filmpje moet maken. Dat materiaal willen we verzamelen. Uiteindelijk krijgt de maker van het beste filmpje een opnamedag en een masterclass acteren van ons. Het materiaal dat we hier opnemen, wordt gebruikt in de voorstelling."

Aan de site hangt een ROOS_09 Hyvespagina, waar regelmatig van alles op te zien zal zijn. Luc: "Wat we vorig jaar gedaan hebben, is ook het aanzwengelen van het hele verhaal van bewustwording omtrent je internetidentiteit. We werkten met

een stuk of honderd tweedeklassers, waarmee we scènes gingen maken voor ROOS_09. Zij hebben min of meer een extended workshop gekregen. Van tevoren hebben we van alle leerlingen hun Hyvespagina's opgezocht, er een aantal uitgepikt en research gedaan: wat staat erop, wie zijn het, wat doen ze? Tijdens die workshop was er een plenaire start met alle scholieren. We zijn ze over zichzelf gaan vertellen en gaandeweg zijn we steeds meer gaan toespitsen op diegenen van wie we de details wisten. Het werd stiller en stiller... Jongeren gooien vaak van alles over zichzelf op internet en beseffen niet hoe openbaar dat is. Dit thema komt uiteindelijk ook terug in de voorstelling, daar gaat het ook over 'wie ben je?', 'hoe doe je je voor?' en 'wie kun je echt vertrouwen?'. We gaan kijken of we hier in de workshops mee door kunnen gaan. Het hele thema van de voorstelling leent zich er zó goed voor. Het gaat over internetcommunicatie, je digitale identiteit."

Toekomst

De kick-off van ROOS_09 is in oktober, maar Luc denkt al vooruit: "Voor 2012 hebben we met Bekijk 't het plan om met een nieuwe productie te komen. Bij deze productie gaan we in ieder geval weer met dit concept werken: voorstellingen met bijdragen van scholieren erin. Dan gaan we denk ik nog wat verder in het proberen te integreren van echte creatieve bijdragen. Het is leuk om te zien wat deze vorm van participatie teweeg kan brengen, dat blijkt ook uit de enthousiaste reacties van zowel scholieren als docenten." Ook de sociale media blijven een belangrijke rol spelen: "We gaan nu eerst kijken of het werkt, dat moet je afwachten. Afhankelijk van het resultaat zullen we een en ander bijstellen, maar in ieder geval gaan we ermee door."

Dat Bekijk 't de focus op het vmbo blijft houden, staat ook vast. Luc: "In eerste instantie reageren ze allemaal afwijzend, als je binnenkomt met camera's. Er wordt lacherig gedaan, capuchons worden op het hoofd getrokken. Toch weten we binnen no time vertrouwen te winnen, en dat is mooi om te zien. Er zitten vaak scholieren tussen van wie je helemaal niet verwacht dat ze met bijzonder dingen kunnen komen. Ik vind dat goed om te merken; ik denk echt dat de creatieve vermogens van scholieren, en van vmbo'ers in het bijzonder, worden onderschat. Het soms negatieve imago dat aan het vmbo hangt, vind ik niet terecht. Ik denk dat als het je lukt om met persoonlijke aandacht vertrouwen te winnen, er veel positieve dingen uit kunnen komen. Dat is echt een belangrijke missie." ■